

Barne, likestillings- og
inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref.: 2012/9028 - 326/2013

Deres ref.:

Dato: 03.01.2013

Høring. NOU 2012:15 Politikk for likestilling

Vi viser til deres høringsbrev av 12.10.2012, med høringsfrist **17. januar 2013**.

Østfold fylkeskommune fremmer følgende høringsuttalelse:

1. Forslaget om ny bestemmelse i valgloven om regler for kjønnsrepresentasjon støttes. «Modell lokal beslutning» støttes imidlertid ikke, da den vil kunne føre til lokale, regionale og nasjonale forskjeller hva angår kjønnsbalanserte valglistes. «Modell allmenn lov» anses for å være et bedre alternativ.
2. Forslaget om at det etableres en stipendordning for å fremme jevnere balanse i utdanning støttes. Østfold fylkeskommune er imidlertid skeptisk til uttellingen av likestillingsstipend i utdanningsøyemed.
3. Forslaget om å etablere en landsdekkende pedagogisk satsning for likestilling støttes.
4. Østfold fylkeskommune støtter at arbeidsgiver får en plikt til å drøfte oppfølging av aktivitetsplikten med ansattes representanter og at redegjørelsesplikten bortfaller for virksomheter som inngår i en likestillingsavtale. Anbefalingen om at myndighetene forplikter seg til å bidra med oppfølging, veiledning og en tilskuddsordning til likestillingsarbeid til virksomheter som inngår en slik avtale støttes.
5. Østfold fylkeskommune går imot anbefalingen om bruk av trepartsavtale da dette bør være forbeholdt IA-arbeidet.
6. Østfold fylkeskommune går imot opprettelse av et eget direktorat for likestilling, dette arbeidet bør drives fra departementet.
7. Utdanning, språk og arbeid er vesentlig for å oppnå likestilling i et integreringsperspektiv. Alle barn må få muligheten til å lære norsk før skolestart.
8. Diskriminering i ansettelsesprosesser må unngås.
9. Retten til heltid er et godt virkemiddel for en god likelønnsutvikling.
10. Kampen mot vold og overgrep er viktig i et likestillingsperspektiv. Utdanningen til de yrkesgrupper som jobber med barn må få et større fokus på dette temaet.

Kommunikasjonsstaben, Medvirkningsseksjonen

Postadresse: Postboks 220, 1702 Sarpsborg

Kontoradresse: Oscar Pedersensvei 39, Sarpsborg

Telefon: 69 11 70 00 Telefaks: 69 11 70 70

E-post: sentralpost@ostfoldfk.no

Internett: <http://www.ostfoldfk.no/>

Org.nr.: 974 544 407

11. Sosial boligbygging er viktig for å bekjempe diskrimineringen på boligmarkedet.

Vedlagt følger saksfremlegg og protokoll fra møte i Fylkesutvalget, avholdt den 13.12.2012.

Med hilsen

Dokumentet er elektronisk godkjent av

Odd-Roald Andreassen

Ass. fylkesrådmann

Olav Nyhus

Fung. seksjonsleder

Saksnr.: 2012/9028
Løpenr.: 71176/2012
Klassering: 006
Saksbehandler: Christine Otterstad

Møtebok – Saksframlegg

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fylkesutvalget	13.12.2012	206/2012

Høring. NOU 2012:15 Politikk for likestilling

Vedlegg

1. Høringsbrev datert 12.10.2012
2. NOU 2012:15 *Politikk for likestilling*.

Sammendrag

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) sendte ved brev av 12.10.2012 NOU 2012:15 *Politikk for likestilling* på høring. Høringsfristen er 17.01.2013.

Ved kongelig resolusjon av 12. februar 2010 ble det oppnevnt et utvalg som skulle utrede norsk likestillingspolitikk med utgangspunkt i livsløp, etnisitet og klasse. Utvalget startet opp sitt arbeid 1. august 2010. I mandatet var utvalget bedt om å levere sin utredning to år etter oppstart. I oktober 2010 fikk utvalget en presisering av mandatet knyttet til å utrede de eksisterende institusjonelle og organisatoriske rammene for likestillingsarbeid i offentlig regi på sentralt, regionalt og lokalt nivå. Denne delen av arbeidet skulle forseres. NOU 2011:18 *Struktur for likestilling*, ble levert 15. november 2011. Likestillingsutredningen består slik sett av to publikasjoner: NOU 2011:18 og NOU 2012:15 *Politikk for likestilling*.

I sistnevnte utredning har utvalget gjennomgått likestillingsstatus på ulike områder – demokrati, utdanning, kjønnsdelt arbeidsmarked, arbeidstid og arbeidsmiljø, økonomiske forskjeller, regionale variasjoner, omsorg, oppslutning om likestilling, trakassering og vold og rettslig trygghet. Utvalget konsentrerer seg om reformforslag på fire innsatsområder: De betegnes som «folkestyre», «valgfrihet», «fordeling» og «sårbarhet».

I likestillingsutvalget sin presentasjon av NOU 2012:15 (ved utvalgsleder professor Hege Skjeie), er de fire innsatsområdene beskrevet på følgende måte:

1. **Folkestyre:** Demokratisk representativitet
2. **Valgfrihet:** Muligheter på tvers av vaner og tradisjoner
3. **Fordeling:** Jevnbyrdighet i arbeid og omsorg over livsløp
4. **Sårbarhet:** Rett til kroppslig integritet og beskyttelse mot vold og diskriminering.

Utvalget legger til grunn at likestillingspolitikken bør ta utgangspunkt i prinsippet om samfunnsdeltakelse på like vilkår.

Utvalget fremmer flere reformforslag på de fire innsatsområdene, og noen av dem skal nevnes i det følgende.

- ♦ Utvalgets flertall anbefaler at det tas inn en bestemmelse i valgloven om at kommunestyre, fylkesting og storting høsten før valg, drøfter likestillingsstatus i det gjeldende folkevalgte organet og avgjør ved alminnelig flertall om det skal stilles krav om at hvert kjønn skal være representert med minst 40 prosent på valglister ved det kommende valget. Dette kalles «modell lokal beslutning».

Den alternative modellen (som kan bidra til å utjevne skjevheter i folkevalgt representasjon) kalles «modell allmenn lov», og går ut på at det inkluderes krav i valgloven om at hvert kjønn skal være representert med minst 40 prosent ved sammensetningen av valglister.

- ♦ Utvalget anbefaler at det igangsettes et landsdekkende program for frie utdanningsvalg. Det inneholder en pedagogisk satsning for likestilling, etablering av et eget ressursmiljø for å fremme likestilling i lærerutdanning og læremidler og bruk av incentivordninger som likestillingspoeng og kjønns-poeng.
- ♦ Utvalget anbefaler at offentlige myndigheter tar initiativ til å etablere en trepartsavtale for likestilling i arbeidslivet.
- ♦ Utvalgets flertall anbefaler at fedre gis selvstendig rett til foreldrepenger, og at foreldrepengeperioden tredeles.

Fylkesrådmannens vurdering

Utredningen har forslag til lovendringer, organisatoriske endringer og tiltak og forslag til økonomiske virkemidler. Fylkesrådmannen har valgt å avgrense sine innspill til de forslag som i særlig grad synes å ha relevans for Østfold fylkeskommune.

Når det gjelder forslaget til **endring av valglov** – likestilte valglister – («modell lokal beslutning»), støttes ikke dette.

- ♦ «Modell lokal beslutning» vil ikke sikre kjønnsbalanserte valglister på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå pga. selvbestemmelsesretten som ligger i det å fatte en majoritetsbeslutning om kjønnsrepresentasjon.
- ♦ «Modell lokal beslutning» vil kunne legge til rette for en noe tilfeldig praktisering av kjønnsbalanserte valglister. Det vil igjen kunne resultere i at folkevalgte forsamlinger lokalt, regionalt og nasjonalt opererer med en ulik tilnærming til den uttalte målsetningen om kjønnsbalanserte valglister.
- ♦ «Modell allmenn lov» – hvor det inkluderes krav i valgloven om at hvert kjønn skal være representert med minst 40 prosent ved sammensetning av valglister – anses for et bedre

alternativ. Den gjøres gjeldende overalt, og vil sikre balanserte lister og at folkevalgte forsamlinger lokalt, regionalt og nasjonalt oppnår tilnærmet kjønnsbalanse i løpet av kort tid.

I denne sammenheng vises det til at likestillingsloven og kommuneloven gir regler om kjønnsbalansert representasjon i offentlig oppnevnte styrever, råd og utvalg og i fylkeskommunale og kommunale styrever, råd og nemnder.

Hva angår **programsatsing for frie utdanningsvalg**;

- ♣ Det synes å være grunn til å reflektere over hvorvidt de opplistede tiltak vil ha noen innvirkning på et kjønnsrollemønster som stadfestes allerede ved fødselen av.

Denne angrepsvinkelen kan muligens oppfattes som en defensiv holdning/tilnærming til kjønnsdiskriminerings- og kjønnssegregeringsdebatten. Uansett blir det viktig å vurdere kostnadsaspektet tilknyttet de foreslåtte tiltak, opp i mot hvilke resultater det er sannsynlig å oppnå ved iverksetting av disse.

Man skal videre være lydhør overfor de utdanningsvalgene som tas, all den tid både gutter og jenter antas å treffe sine utdanningsvalg på bakgrunn av genuine interesser. Dersom utdanningsvalg ikke blir respektert og verdsatt, kan det få uheldig innvirkning på vedkommende sin selvrespekt og fremtidig yrkesstolthet.

Hovedproblematikken knyttet til et kjønnssegregert utdannings- og arbeidsmarked - synes å være forbundet med lønnsstrukturen i det kjønnsdelte arbeidsmarkedet, og til individuelle livslønsbetraktninger. Som det fremgår av utvalgets utredning kan dilemmaet enkelt oppsummeres på følgende måte: «*For menn vil det ikke lønne seg å søke seg mot mer kvinnedominerte yrker. For kvinner vil det lønne seg å søke seg mot mannsdominerte yrker.*»

Med dette som bakteppe, vil en etablering av **likestillingsstipend** og **kjønnspoeng** trolig gi størst uttelling for kvinner, all den tid det er de som tjener på å ta såkalte utradisjonelle utdanningsvalg som senere leder til mannsdominerte yrker.

- ♣ Hva angår etableringen av en **landsdekkende pedagogisk satsning for likestilling**, anbefales det blant annet en «*styrking av likestillingsperspektivet i rådgivningen i skolen generelt og i faget utdanningsvalg spesielt, og mentorordninger i videregående opplæring innenfor sterkt kjønnssegregerte fag*».

I forbindelse med dette punktet vil fylkesrådmannen vise til at Østfold fylkeskommune hvert år arrangerer en utdannings- og yrkesmesse. Alle 10. – klassinger i fylket er invitert til denne messen, og høsten 2012 hadde messen ca. 7000 besøkende i løpet av to dager. De besøkende er ungdomsskoleelever, elever fra videregående opplæring og voksne.

Messen bidrar til at flere elever får informasjon om hvilke utdanningsvalg det er mulig å ta, samt de kan innhente informasjon om hvilke konsekvenser dette får for utdannings- og yrkesvalg senere i livet.

Utvalget foreslår at den landsdekkende pedagogiske satsingen for likestilling skal driftes av det foreslåtte direktoratet for likestilling, jf. NOU 2011:18 *Struktur for likestilling*. I den forbindelse vises det til Østfold fylkeskommunes høringsuttalelse av 07.03.2012.

Det hitsettes følgende: «*Forslaget om å etablere et direktorat støttes ikke. Det er lite dokumentasjon på at et nytt direktorat med fem regionkontorer vil gjøre likestillingsarbeide enklere for offentlige organisasjoner som arbeidsgiver eller myndighetsutøver.*»

Fylkeskommunen stiller seg spørsmålet om mer rapportering og mer kontroll er gode verktøy for å implementere en holdning om et større inkluderingsfokus.

Fylkesrådmannen stiller seg positiv til opprettelse av en **trepartsavtale**, på bakgrunn av de gode erfaringene man har gjort seg med etableringen av IA-avtalen. Det forhold at arbeidet med en slik avtale skal forankres i det foreslåtte direktoratet for likestilling, er man imidlertid uenig i jf. ovennevnte siterte uttalelse fra Østfold fylkeskommune til NOU 2011:18.

Utvalget anbefaler at **fedre gis selvstendig rett til foreldrepenger og at foreldrepengeperioden tredeles**. Dette er et forhold av relativt begrenset betydning for Østfold fylkeskommune som arbeidsgiver, men oppfattes som positivt ut fra vårt likestillingsarbeid.

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

Østfold fylkeskommune fremmer følgende høringsuttalelse:

1. Forslaget om ny bestemmelse i valgloven om regler for kjønnsrepresentasjon støttes. «Modell lokal beslutning» støttes imidlertid ikke, da den vil kunne føre til lokale, regionale og nasjonale forskjeller hva angår kjønnsbalanserte valglister. «Modell allmenn lov» anses for å være et bedre alternativ.
2. Forslaget om at det etableres en stipendordning for å fremme jevnere balanse i utdanning støttes. Østfold fylkeskommune er imidlertid skeptisk til uttellingen av likestillingsstipend i utdanningsøyemed.
3. Forslaget om å etablere en landsdekkende pedagogisk satsning for likestilling støttes, men Østfold fylkeskommune er uenig i at satsningen skal driftes av det foreslåtte direktoratet for likestilling jf. NOU 2011:18 *Struktur for likestilling*.
4. Forslaget om opprettelse av en trepartsavtale støttes, men Østfold fylkeskommune støtter ikke at arbeidet med denne skal forankres i det foreslåtte direktoratet for likestilling.

Fylkesutvalgets behandling:

Representanten Inger-Christin Torp (Ap) framsatte følgende tilleggs- og endringsforslag:
Østfold fylkeskommune fremmer følgende høringsuttalelse:

12. Forslaget om ny bestemmelse i valgloven om regler for kjønnsrepresentasjon støttes. «Modell lokal beslutning» støttes imidlertid ikke, da den vil kunne føre til lokale, regionale og nasjonale forskjeller hva angår kjønnsbalanserte valglister. «Modell allmenn lov» anses for å være et bedre alternativ.
13. Forslaget om at det etableres en stipendordning for å fremme jevnere balanse i utdanning støttes. Østfold fylkeskommune er imidlertid skeptisk til uttellingen av likestillingsstipend i utdanningsøyemed.
14. Forslaget om å etablere en landsdekkende pedagogisk satsning for likestilling støttes.
15. Østfold fylkeskommune støtter at arbeidsgiver får en plikt til å drøfte oppfølging av aktivitetsplikten med ansattes representanter og at redegjørelsesplikten bortfaller for virksomheter som inngår i en likestillingsavtale. Anbefalingen om at myndighetene forplikter seg til å bidra med oppfølging, veiledning og en tilskuddsordning til likestillingsarbeid til virksomheter som inngår en slik avtale støttes.
16. Østfold fylkeskommune går imot anbefalingen om bruk av trepartsavtale da dette bør være forbeholdt IA-arbeidet.
17. Østfold fylkeskommune går imot opprettelse av et eget direktorat for likestilling, dette arbeidet bør drives fra departementet.
18. Utdanning, språk og arbeid er vesentlig for å oppnå likestilling i et integreringsperspektiv. Alle barn må få muligheten til å lære norsk før skolestart.
19. Diskriminering i ansettelsesprosesser må unngås.
20. Retten til heltid er et godt virkemiddel for en god likelønnsutvikling.
21. Kampen mot vold og overgrep er viktig i et likestillingsperspektiv. Utdanningen til de yrkesgrupper som jobber med barn må få et større fokus på dette temaet.
22. Sosial boligbygging er viktig for å bekjempe diskrimineringen på boligmarkedet.

Representanten Eirik Milde (H) framsatte følgende endringsforslag:

Østfold fylkeskommune ønsker ikke å gi høringsuttalelse til NOU 2012:15, Politikk for likestilling.

Votering:

Fylkesrådmannens forslag til vedtak fikk ingen stemmer og falt.

Ved alternativ votering ble forslaget fra Inger-Christin Torp vedtatt med 6 mot 5 stemmer avgitt for Eirik Mildes forslag (H, FrP).

Fylkesutvalgets vedtak 13.12.2012:

Østfold fylkeskommune fremmer følgende høringsuttalelse:

1. Forslaget om ny bestemmelse i valgloven om regler for kjønnsrepresentasjon støttes. «Modell lokal beslutning» støttes imidlertid ikke, da den vil kunne føre til lokale, regionale og nasjonale forskjeller hva angår kjønnsbalanserte valglister. «Modell allmenn lov» anses for å være et bedre alternativ.

2. Forslaget om at det etableres en stipendordning for å fremme jevnere balanse i utdanning støttes. Østfold fylkeskommune er imidlertid skeptisk til uttellingen av likestillingsstipend i utdanningsøyemed.
3. Forslaget om å etablere en landsdekkende pedagogisk satsning for likestilling støttes.
4. Østfold fylkeskommune støtter at arbeidsgiver får en plikt til å drøfte oppfølging av aktivitetsplikten med ansattes representanter og at redegjørelsesplikten bortfaller for virksomheter som inngår i en likestillingsavtale. Anbefalingen om at myndighetene forplikter seg til å bidra med oppfølging, veiledning og en tilskuddsordning til likestillingsarbeid til virksomheter som inngår en slik avtale støttes.
5. Østfold fylkeskommune går imot anbefalingen om bruk av trepartsavtale da dette bør være forbeholdt IA-arbeidet.
6. Østfold fylkeskommune går imot opprettelse av et eget direktorat for likestilling, dette arbeidet bør drives fra departementet.
7. Utdanning, språk og arbeid er vesentlig for å oppnå likestilling i et integreringsperspektiv. Alle barn må få muligheten til å lære norsk før skolestart.
8. Diskriminering i ansettelsesprosesser må unngås.
9. Retten til heltid er et godt virkemiddel for en god likelønnsutvikling.
10. Kampen mot vold og overgrep er viktig i et likestillingsperspektiv. Utdanningen til de yrkesgrupper som jobber med barn må få et større fokus på dette temaet.
11. Sosial boligbygging er viktig for å bekjempe diskrimineringen på boligmarkedet.